

Risker i slutna utrymmen

Introduktion

Riskerna i slutna utrymmen kan indelas i fyra breda och omfattande kategorier. Dessa kategorier är Konfiguration, Biologi, Fysik och Atmosfär. Det är viktigt att förstå var och en av dessa grupper eftersom de ofta används i klassificeringen av specifika risker i slutna utrymmen på en arbetsplats. Du bör även notera att ett slutet utrymme inte nödvändigtvis är begränsat till risker inom endast en kategori. Efter att en riskbedömning har utförts av en kvalificerad person kan det hända att man upptäcker att ett visst slutet utrymme omfattar risker från två eller flera av kategorierna, eller att de uppstår till följd av arbetet som utförs i utrymmet.

Nationella riktlinjer och angivna risker

Det är viktigt att tänka på att vissa nationella riktlinjer som en del av definitionen av ett slutet utrymme specifikt anger att förekomst av en eller flera specificerade risker antingen måste förekomma eller rimligtvis kan förutspås uppstå i utrymmet eller under det arbete som utförs i utrymmet. Dessa kan omfatta:

- brand eller explosion (gas, ånga, damm, syreöverskott)
- medvetslöshet hos någon arbetande person till följd av en ökad kroppstemperatur
- medvetslöshet eller kvävning hos någon arbetande person till följd av gas, ånga, dimma eller syrebrist
- drunkning till följd av nivå hos en vätska eller
- kvävning från immobilisering av fritt flödande fast ämne.

Denna lista över angivna risker tar upp de främsta riskerna men den omfattar inte allt, till exempel är risker kopplade till konfiguration och biologi frånvarande.

Om man kan förutse att det slutna utrymmet omfattar någon av de ovanstående riskerna, men omfattar någon annan hälso- eller säkerhetsrisk, ska en riskbedömning utföras och utrymmet ska hanteras som ett slutet utrymme efter behov.

Konfigurationsrisker

När det slutna utrymmets utformning, form eller mått utgör en risk för de personer som befinner sig i det sägs det omfatta en konfigurationsrisk. Till exempel kan en medarbetare som ska sänkas ned i ett kärl genom en mindre behöva sänkas ned med särskilda fallskydds- och åtkomstsystem.

Huvudproblemet vid arbete i ett slutet utrymme med konfigurationsrisker är att åtgärder som att komma in i, röra sig i och/eller komma ut ur den här typen av slutet utrymme kan vara svåra, farliga, besvärliga eller onormalt tidskrävande. Specifika konfigurationsrisker kan identifieras som, men är inte begränsade till:

- Hala ytor
- Långa passager
- Små öppningar
- Avdelningar
- Lutningar
- Trånga passager
- Låga takhöjder
- Vertikala fall/höjningar
- Trånga utrymmen
- Skott

Om en incident skulle inträffa kan konfigurationsrisker försvåra eller till och med förhindra en enkel egen räddning eller räddning utan inträde (d.v.s. inträdaren kan vinschas ut ur det slutna utrymmet i en nödsituation), vilket innebär att det enda alternativet är att skicka in ett räddningsteam i det slutna utrymmet för att genomföra en räddning.

Biologiska risker

Biologiska risker i ett slutet utrymme kan vara en enorm hälsorisk för medarbetare som utsätts för dem. Även om dessa risker oftast är kopplade till slutna utrymmen som avloppssystem, silor och kulvertar bör medarbetarna aldrig bortse från möjligheten att dessa risker kan förekomma i alla andra typer av slutna utrymmen. Noggrann bedömning av det slutna utrymmet är avgörande före åtkomst för att säkerställa att de biologiska riskerna har identifierats och hanterats på lämpligt sätt. Specifika biologiska risker kan identifieras som, men är inte begränsade till:

- Avföring från gnagare
- Giftiga växter
- Mögel och svampar
- Avloppsvatten
- Insektsangrepp
- Vassa föremål
- Smittsamma ämnen
- Stillastående vatten
- Vilda djur

Fysiska risker

Termen fysiska risker omfattar en lång lista med många tänkbara källor och orsaker till skador. Till följd av de många olika potentiella fysiska riskerna går det att hitta dessa typer av risker i slutna utrymmen inom nästan alla branscher. Även om många av dessa risker förekommer utanför slutna utrymmen utgör de alla samma fara inom dessa utrymmen. Miljön, maskiner, verktyg, fordon, tidpunkt, åtgärder och andra medarbetare kan alla skapa och förvärra fysiska risker. Några exempel på fysiska risker omfattar, men är inte begränsat till:

- Elektricitet
- Mekanisk utrustning
- Strålning
- Lagrad energi
- Extrema temperaturer
- Buller
- Begränsad sikt
- Uppslukning/ras från fritt flödande fasta ämnen och aggregat
- Vibrationer
- Vätske- eller lufttryck
- Drunkning, särskilt i avloppsledningar och avlopp där plötsliga förändringar i vattennivån kan uppstå

Atmosfäriska risker

Atmosfäriska risker är en av de risker som är vanligast att man påträffar under arbete i ett slutet utrymme. De kan vara svåra att upptäcka och, i vissa fall, ännu svårare att reglera. I själva verket har många dödsfall i slutna utrymmen inträffat till följd av atmosfäriska risker. Dessa atmosfäriska förhållanden kan ha många olika former, vilket gör att det är mycket viktigt att kunna identifiera och reglera alla atmosfäriska risker innan arbete kan utföras i ett slutet utrymme. Några exempel på atmosfäriska risker omfattar, men är inte begränsat till:

- Syrebrist till följd av undanträngande av andra gaser eller att det förbrukas av metaller och organiska material
- Kvävande atmosfärer som atmosfärer med förhöjd koldioxidnivå eller undanträngning av syre
- Giftiga atmosfärer, t.ex. koldioxid, svavelväte o.s.v.
- Lättantändliga/explosiva atmosfärer till följd av förekomst av gaser, ångor eller damm, t.ex. väte, metan, lösningsmedelsångor, spannmålsdamm eller syreanrikning
- Partiklar, t.ex. kisel, cement eller spannmålsdamm
- Ozon, gaser och ångor

Avdelning Personlig Skyddsutrustning

3M Svenska AB
Bollstanäsvägen 3
192 78 Sollentuna

[3msverige.se/ConfinedSpace-Planning](https://www.3msverige.se/ConfinedSpace-Planning)

För återvinning. Tryckt i Sverige.

3M är ett varumärke som tillhör 3M Company. ©3M 2019. Med ensamrätt.